Posamezni izvod 40 grošev, mesečna naročnina 2 šilinga.

V. b. b.

SLOVENSKI vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI | CELOVEC, V SREDO, 28. II. 1951 | ŠTEV. 16 (385)

Danes ni več čas, da bi šele iskali pot, marveč smo dolžni kovati in utrjevati bratstvo med narodi in še posebno med sosedi vsak dan in ob vsaki možni priliki.

Več pozornosti nerazvitim državam

Na 12. rednem zasedanju Ekonomsko-socialnega sveta Organizacije združenih narodov, ki zaseda v mestu Sántiago de Chile, je govoril tudi generalni tajnik Organizacije združenih narodov Trygve Lie, ki je izrazil prepričanje, da je mogoče mirno urediti mednarodne spore in zboljšati ekonomske razmere na svetu samo z Združenimi narodi. Združeni narodi se morajo upreti sleherni napadalnosti.

Ko je govoril o korejski vojni, je generalni tajnik OZN ponovil, da navzlic oboroženi akciji v Koreji Združeni narodi še nadalje zastavljajo vse napore za mirno rešitev korejskega vprašanja in drugih daljnovzhodnih problemov.

Kar zadeva delo Ekonomsko-socialnega sveta, je Trygve Lie posebej poudaril, da je nujno potrebno nenehno dvigati življenjsko raven v vseh delih sveta. To vprašanje je tesno povezano z vprašanjem svetovnega miru. Zaradi tega so Združeni narodi dolžni, da pri svojem nadaljnjem delu posvetijo mnogo več pozornosti razvoju gospodarsko nezadostno razvitih držav. Tehnična pomoč Združenih narodov zaostalim državam pomeni dober začetek dela na tem področju. Doslej doseženi rezultati na tem področju so bili zadovoljivi. Potrebe so velikanske in bi morali Združeni narodi zato še mnogo bolj razširiti tehnično pomoč. Trygve Lie je pozval Ekonomsko-socialni svet, naj ukrene vse potrebno, da bi se kar najbolj učinkovito razširilo finansiranje ekonomskega razvoja zaostalih držav.

Na prvi seji je bil izvoljen za predsednika Ekonomsko-socialnega sveta za leto 1951 delegat Čila Herman Santa Cruz. Proti njegovi izvolitvi so glasovali delegati Sovjetske zveze, Poljske in Češkoslovaške. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen indijski delegat Mudalier, za drugega pa češkoslovaški delegat Nosek.

Zavezniške pogodbe Velike Britanije

Velika Britanija ima zavezniške pogodbe z Egiptom, Perzijo, Jordanom ter pogodbo o vzajemni pomoči s Turčijo. Zavezniške pogodbe določajo, da bo v primeru, če bo katera koli pogodbenica zapletena v vojno, druga stran prihitela na pomoč ogroženi državi podpisnici kot svetovalec. Pogodba s Turčijo je trojna pogodba, h kateri je pristopila tudi Francija. Po tej pogodbi bosta Velika Britanija in Francija pomagali Turčiji, če bi bila napadena od kake evropske sile, kolikor bi to privedlo do vojne v Sredozemskem morju. Z isto pogodbo se je Turčija zavezala, da bo prihitela na pomoč Veliki Britaniji in Franciji, če bo kaka evropska sila napadla ti dve državi in če bosta zapleteni v vojno v Sredozemlju. Ta pogodba pa Turčije ne zavezuje, da stopi v vojno s Sovjetsko zvezo niti v primeru, če bi ti dve sili stopili z njo v oborožen spopad.

Po pogodbah z Egiptom, Prezijo in Jordanom morajo te države držati svoje oborožene sile v stanju pripravljenosti, in sicer v številu, ki je potrebno za izpolnitev pogodbenih obveznosti. Po določbah teh pogodb morajo dati te države tudi v mirnem času Veliki Britaniji na razpolago nekatere naprave.

Novi britanski proračun, ki bo v aprilu predložen parlamentu, bo zaprribližno 3 in pol milijarde funtov šterlingov večji od sedanjega. Izdatki za vojaške potrebe in upravo bodo zvišani za več kot pol milijarde, za civilno obrambo pa bodo porabili 11 milijonov funtov šterlingov. Izdatki za zdravstvo bodo povečani za 5 milijonov in bodo znašali 398 milijonov.

V komentarju piše „Evening Standard", da bo imel finančni minister Gaistkell precej težav, če bo hotel najti nove vire dohodkov za kritje izdatkov iz novega proračuna.

Vlada bo zahtevala od parlamenta pooblastilo, da lahko do leta 1954 vsako leto vpokliče rezerviste na vojaške vaje. Računajo, da bo letos poleti poklicanih 250.000 rezervistov. Zakonski predlog določa zaporno kazen do 2 let ali denarno kazen do 500 funtov šterlingov za vse, ki hujskajo rezerviste, naj se ne odzovejo vpoklicu.

Ameriški predstavniki razpravljali o Srednjem vzhodu

Zadnji teden se je končala v Carigradu konferenca ameriških diplomatskih predstavnikov na Srednjem vzhodu, katere so se udeležili poleg 18 diplomatskih funkcionarjev tudi vrhovni poveljnik ameriške mornarice v vzhodnem Atlantiku in Sredozemlju admiral Carney, ameriški letalski minister Inlettern, ameriški veleposlanik v Pakistanu Warren in pomočnik ameriškega zunanjega ministra za vprašanja Srednjega vzhoda Mac Ghee, ki je vodil konferenco.

O konferenci sicer niso izdali nobenega poročila, toda so po vesteh agencije France Presse razpravljali predvsem o vprašanju, kako bi povezali in organizirali Srednji vzhod v solidno celoto. Na konferenci so po vesteh iste agencije proučili možnost vključitve Turčije in Grčije v sistem skupne obrambe in varnosti, nadalje vprašanje, kako bi povezali tesneje med seboj države Arabske lige, kakor tudi odnose Turčije in Grčije do jugovzhodne Evrope.

Seveda so na konferenci razpravljali tudi o vojaških vprašanjih in proučili strategijo zapadnih sil v primeru direktnega sovjetskega napada na dežele Srednjega vzhoda, kakor tudi v primeru indirektnega napada preko satelitov in vprašanja gospodarske pomoči tem deželam.

Po vesteh AFP so prišli do naslednjih zaključkov: ni verjetno, da bi prišlo letos do vojaške ali politične agresije na Srednjem vzhodu; ameriška pomoč Grčiji, Turčiji in Iranu se mora povečati predvsem v strateškem materialu, medtem ko ameriška vojaška pomoč ne sme oslabiti gospodarske pomoči.

VS o vprašanju Kašmirja

Na seji Varnostnega sveta, kjer so ponovno obravnavali vprašanje Kašmirja, je britanski predstavnik Gladwin Jebb predložil načrt britansko-ameriške resolucije, ki predvideva imenovanje novega predstavnika Organizacije združenih narodov za nadzorstvo nad razorožitvijo Kašmirja in izvedbo plebiscita o nadaljnjem pripadanju te pokrajine. Gre namreč za vprašanje, ali naj bi Kašmir pripadel Indiji ali pa Pakistanu. Britanski predstavnik je v svojem govoru prikazal, kakšno vlogo je igralo kašmirsko vprašanje v OZN, ter razčlenil novi britansko-ameriški predlog. Izrekel se je proti predlogu dosedanjega posredovalca OZN Dicksona, po katerem naj bi kašmirsko vprašanje rešila Indija in Pakistan med seboj, hkrati pa se je zavzel za čim hitrejšo rešitev spora samega.

Ameriški zastopnik Ernest Gross je izrazil upanje, da bo posredovanje OZN rodilo sporazum med Indijo in Pakistanom, da pa Varnostni svet ne sme pristati na kakršen koli plebiscit v Kašmirju brez odobritve oziroma nadzorstv s strani OZN.

Nato je VS sprejel predlog turškega predstavnika Selima Sarpera, ki je predlagal, da bi sejo predložili do 1. marca, ko bo predsedoval VS-u indijski delegat Benegal Rau, kar pa je ta le rezervirano vzel na znanje. Poročajo namreč, da bo zaprosil, naj ga razrešijo tega položaja, da bo lahko pred Varnostnim svetom zagovarjal indijsko stališče pri razpravi o angleško-ameriški resoluciji za rešitev kašmirskega vprašanja.

Jugosl. parlamentarna skupina obišče Veliko Britanijo

V dneh od 10. do 17. marca bo bivala v Veliki Britaniji delegacija poslancev Ljudske skupščine FLR Jugoslavije, ki jo je v imenu britanskega parlamenta povabil veleposlanik Velike Britanije v Beogradu Charles Peak. Delegacijo, ki bo štela 11 poslancev, bo vodil podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ in predsednik zakonodajnega odbora sveta narodov Moša Pijade. LR Slovenjo bosta zastopala predsednik Sveta narodov in predsednik Prezidija Ljudske skupščine LR Slovenije Josip Vidmar ter sekretarka Zveznega sveta Vida Tomšič.

Pacifični pakt

Vrsti dosedanjih paktov in dogovorov se bo po vsej verjetnosti pridružil v doglednem času tako imenovani obrambni Pacifični pakt, o katerega sklenitvi se je posebni odposlanec predsednika Trumana John Forster Dulles pogajal z zastopniki Avstralije in Nove Zelandije. Po ameriškem načrtu naj bi tvorile jedro tega pakta Združene države Amerike, Avstralija in Nova Zelandija, medtem ko bi pri njem ne sodelovale niti osrednje azijske države niti države, ki imajo kolonialne interese na Pacifiku. Pristopili pa naj bi mu pozneje še Filipini, Indonezija in Japonska, ko bo postala popolnoma suverena.

Poročilo zavezniške komisije za Nemčijo

Zavezniška visoka komisija za Zapadno Nemčijo je ob koncu zasedanja v Berlinu javila, da bo razpravljala o stališču zapodnonemške zvezne vlade glede konference namestnikov štirih zunanjih ministrov. V zaključnem poročilu je nadalje rečeno, da bodo zapadnonemško vlado v Bonnu obvestili o vseh razpravljanjih štirih zunanjih ministrov.

Trije visoki komisarji so prav tako vzeli na znanje gospodarsko in politično poročilo treh berlinskih poveljnikov, in sicer ameriškega generala Matthewsona, angleškega generala Bournerja ter francoskega generala Caroleta.

V Italiji neodvisno delavsko gibanje

Iz dneva v dan se nadaljujejo izstopi iz komunistične stranke Italije. Zapuščajo jo predvsem ugledni komunisti, funkcionarji organizacij bivših partizanov ter sindikalni voditelji. Vsi ti soglašajo s stališčem narodnih poslancev Cucchija in Magnanija, ki sta kot prva zapustila vrste italijanskih komunistov, ker nista mogla več soglašati s sedanjim vodstvom italijanske KP.

V mestu San Benedetto v bližini Pescare pa je bila ustanovljena prva sekcija novega neodvisnega delavskega gibanja v Italiji katerega ustanovitelja sta narodna poslanca Cucchi in Magnani, ki sta nedavno izstopila iz KP Italije, ker se nista strinjala s kominformovsko linijo vodstva partije. Za predsednika sekcije je bil izvoljen sindikalni funkcionar Carlo Malaspini.

V enem mesecu ukinitev vojnega stanja z Nemčijo

Za konec februarja je bila napovedana ukinitev vojnega stanja z Nemčijo, toda je bila ta po izjavi zastopnika zasedbenih sil v Zapadni Nemčiji določena za mesec dni. Kakor poroča Reuter, Velika Britanija, Združene države Amerike in Francija še niso pripravljene razglasiti konec vojnega stanja z Nemčijo, ker zapadnonemška vlada še ni izdala ustrezajočih vzajemnih ukrepov.

V Zapadni Nemčiji je še vedno v veljavi zakonodaja, ki obsega določbe o vojnem stanju. Po teh določbah so tudi državljani izpostavljeni nevarnosti, da z njimi ravnajo kot z državljani sovražnih držav.

Zdaj pripravlja zapadnonemška vlada zakon, ki naj odpravi vse dosedanje določbe o premoženju tujcev, ki so še vedno v veljavi. Vendar so se priprave za izdajo tega zakona bolj zavlekle, kakor so prvotno pričakovali.

Vprašanje pacifiških otokov v skrbniškem svetu OZN

Skrbniški svet Organizacije združenih narodov razpravlja na svojem zasedanju tudi o upravljanju pacifiških otokov.

Pod ameriškim skrbništvom je namreč okrog 1500 otokov, od katerih je bil znaten del med drugo svetovno vojno pod japonsko okupacijo. Avstralski in britanski predstavnik sta izjavila, da so bili doseženi pomembni uspehi na teh otokih, zlasti na prosvetnem področju. Sovjetski delegat Soldatov je napadel ZDA zaradi preselitve domačega prebivalstva z otokov Bikini, ki jih je ameriška vlada uporabila za poizkuse z atomsko bombo. Ameriški delegat pa je izjavil, da dobiva preseljeno prebivalstvo vso potrebno pomoč.

Kriza v Maroku

Reuter poroča, da so prekinjena pogajanja med francoskim generalnim rezidentom v Maroku Juinom ter maroškim sultanom Ben Jusefom. Francoska vlada je pred kratkim zahtevala od generala Juina, naj poda poročilo o „politični nevtralnosti" maroškega sultana.

Zato je ta zahteval od sultana, da obsodi metode nacionalnega muslimanskega gibanja Istiglal, odstrani z dvora nekatere nacionalistične elemente ter podpiše ukaz o demokratičnih reformah oziroma obljube francoske vlade, da bo spoštovala odredbe statuta o protektoratu v Maroku. Podoba je, da je maroški sultan zavrnil zahteve francoske vlade ter ne podpisuje več nobenih ukazov, odkar je prišlo do nesoglasja.

Priprave za volitve zveznega prezidenta

Dan volitev novega zveznega prezidenta je dokončno določen za 6. maj t. l. in so zato priprave tudi že v polnem teku. Posamezne stranke so deloma tudi že imenovale svoje kandidate, samo ÖVP in VdU še nista prišli do pravega zaključka.

Pri ÖVP gre namreč za to, da bi pridobila tudi glasove VdU—jevcev in si s tem po možnosti zagotovila potrebno število glasov za svojega kandidata, po vsej verjetnosti deželnega glavarja Zgornje Avstrije dr. Gleißnerja. Na Dunaju so bila namreč po časopisnih poročilih v zadnjih dneh pogajanja med zastopniki ÖVP in VdU, pri katerih so ÖVP-jevski zastopniki skušali pregovoriti zvezno vodstvo VdU, da bi ne postavilo lastnega kandidata, temveč bi VdU-jevci glasovali za kandidata ÖVP. VdU-jevski voditelji pa so tudi dobri trgovci in nočejo odstopiti brez lastnih koristi. Zahtevali so od ÖVP, da jim ta plača vse dolgove, ki so od časa zadnjih državnozborskih volitev že znatno narasli, potem pa se odpovejo pri prvih volitvah lastnemu kandidatu. Ker pa je možno, da bomo morali zveznega prezidenta voliti dvakrat in sicer v primeru, da pri prvih volitvah nobeden izmed kandidatov ne bi dobil potrebnega števila glasov, so VdU-jevci zahtevali za ta primer še več.

Kakor je slišati, so gospodje iz ÖVP označili ugoditev prvotni zahtevi VdU za možno in s tem potrdili, da hočejo glasove za svojega kandidata kupiti za vsako ceno, pa čeprav od VdU-ja, v katerem so si v veliki večini ustvarili možnosti legalnega delovanja prav tisti, ki so Avstrijo že enkrat privedli na rob prepada. Torej velja tudi tukaj stari pregovor, ki pravi, da namen posvečuje sredstvo, zato je ÖVP-jevskemu vodstvu dobrodošlo tudi tako sredstvo — v tem primeru umazana kupčija —, samo da bi uspeli, dobiti še zveznega prezidenta, ki ne bi bil v prvi vrsti najvišji državni predstavnik, temveč najprej strankarski politik in šele potem predsednik avstrijske republike.

Do tega preplaha v ÖVP in z njim povezanega paktiranja z VdU je brez dvoma prišlo potem, ko je SPÖ na svoji dunajski konferenci, ki so se je udeležili zastopniki vseh avstrijskih pokrajin, imenovala za svojega kandidata dobro znanega dunajskega župana in bivšega generala Theodorja Körnerja. Ker je socialistični kandidat Körner povsod zelo priljubljen in spoštovan, posebno še na Dunaju, kjer so ga enoglasno izvolili za župana, je ÖVP-jevsko vodstvo začelo skrbeti, kako bo z njihovim kandidatom, ki ga le malo kdo pozna. Poleg tega pri državnozborskih volitvah tudi ÖVP kot najmočnejša stranka ni dobila toliko glasov, kot jih je potrebno za izvolitev zveznega prezidenta. Torej je nastalo vprašanje, kje dobiti potrebne glasove; ker pa pot od ÖVP do VdU ni bila dolga, sta se pač znašli na isti črti, pa naj stane to še toliko denarja.

Tudi takoimenovani levi blok se je že odločil in so komunisti ter Scharfovi levi socialisti postavili za svojega kandidata bivšega podpredsednika sindikalne zveze Gottlieba Fialo. Medtem ko se je pred kratkim še ugibalo, ali bodo komunisti in levi socialisti skupno z „demokratično unijo" pod firmo nekakšne „fronte miru" kandidirali dr. Dobretsbergerja, je zdaj postalo jasno, da bodo nastopili sami pod imenom levi blok.

Po vsem tem manjka samo še oficielno imenovanje ÖVP-jevskega kandidata ter prav tako oficielna potrditev fusije ÖVP — VdU.

OZN in kominform

Kakor smo že poročali, smatrajo na Zapadu izjave, ki jih je Stalin pred kratkim dal dopisniku moskovske „Pravde", za začetek kominformistične gonje proti Organizaciji združenih narodov. In res se je takoj za tem začelo predvsem v časopisih ostro napadanje OZN. Tako je „Pravda" poročala, da so se Združene države Amerike polastile nadzorstva nad OZN in jo spremenile v orodje napadalne vojne ter da so ameriški predstavniki napravili iz glavnega tajništva svoj fevd, iz katerega so odpravili nezaželjene osebe.

Tudi znani akademik Tarle je napisal v „Trudu", da je OZN že v prvih mesecih svojega obstoja postala volivni organ zunanjega ministrstva ZDA. Funkcionarji OZN so vedno pasivno ubogali povelja najprej Byrnesa, potem Marshalla in zdaj Achesona.

Prav tako pa so si zadali za glavno nalogo poostriti gonjo proti OZN tudi na sedanjem kongresu pristašev miru v Berlinu, kjer je predsednik kongresa italijanski kominformist Nenni napadel OZN in dejal, da je ta organizacija vedno manj zmožna jamčiti mir v svetu.

Pokrajinski odbor DF bo zasedal

V soboto, dne 3. marca 1951 bo v Celovcu plenarno zasedanje Pokrajinskega odbora Demokratične fronte delovnega ljudstva. Poleg drugih perečih vprašanj bo Pokrajinski odbor DF razpravljal tudi o predstoječih volitvah državnega prezidenta ter zavzel k temu vprašanju svoje stališče.

Novi proizvodi kovinske industrije

Tovarna „Remont" v Ljubljani bo začela izdelovati **žične žerjave.** Z domačo izdelavo teh žerjavov bodo dosegli znatne prihranke v devizah. V mariborskem „Remontu" pa bodo serijsko izdelovali **motorne vitle,** dalje kondenzacijske naprave za parne kotle, ki bodo omogočili znaten prihranek premoga.

Kolektiv Mariborske livarne se je zavezal, da bo osvojil proizvodni postopek za 24 novih proizvodov in da bo z izboljšanjem proizvodnje prihranil 9 milijonov dinarjev. Prihodnje leto bodo najprej začeli serijsko izdelovati **jedilni pribor, aparate za britje, in vžigalnike za cigarete.**

Podjetje „Saturnus" v Ljubljani bo serijsko izdelovalo vžigalnike drugega tipa, **karbidne svetilke** in tube za pasto iz alumninija.

Tovarna verig v Lescah bo začela izdelovati **težke verige za mornarico,** ki so jih doslej uvažali, s čimer bo razbremenjen jugoslovanski devizni fond za okrog 15. milijonov deviznih dinarjev na leto.

V kratkem bodo začeli tudi serijsko izdelovati **univerzalni stroj za kmetijstvo,** ki se bo lahko uporabljal za 10 različnih kmetijskih del.

V podjetju „Rog" v Ljubljani bodo začeli izdelovati **črke za pisalne stroje,** ki so jih doslej uvažali iz tujine za poldrugi milijon deviznih dinarjev na leto.

Tudi lokalna industrija v Ljubljani bo z novimi proizvodi obogatila asortiment predmetov za široko potrošnjo. V kemični tovarni „Ilirija" bodo začeli serijsko izdelovati **glavnike iz trde gume** in po možnosti tudi gumbe iz tega materiala. Proizvodnjo dežnikov bodo povečali na 50.000 na leto. Potrebno svilo za dežnike bo začelo izdelovati podjetje „Volnenka", med tem ko podjetje „Elektra" že izdeluje kovinske šibike za dežnike.

V tovarni zamaškov bodo iz odpadkov plutovine izdelovali izolacijske plošče, tekstilne tovarne bodo razširile asortiment tkanin, kovinsko podjetje „Unitas" pa bo razširilo proizvodnjo sanitarnih naprav in instalacijskih armatur za zgradbe.

Eisenhower spet v Evropi

General Eisenhower, vrhovni poveljnik bodoče armade severnoatlantskega pakta, je prispel iz New Yorka v Francijo, kjer bo prevzel dolžnosti kot poveljnik oboroženih sil Zapadne Evrope. Sedanji glavni stan generala Eisenhowerja je v Parizu in pričakujejo, da bosta kmalu imenovana tudi britanski feldmaršal Montgomery in francoski general Jouent za pomočnika vrhovnega poveljnika severnoatlantske armade.

Kmalu po prihodu v Pariz je sprejel general Eisenhower ameriškega generala letalstva v Evropi Laurisa Norstada in so opazovalci mnenja, da sta se oba generala pogovarjala o zgraditvi ameriških letalskih oporišč v Evropi in na Sredozemlju. Prav tako mislijo, da je Eisenhower prosil Norstada, naj prevzame mesto v glavnem stanu severnoatlantske armade, ki bo moral pričeti z delom že sredi marca.

Romunska narodna manjšina uživa popolno enakopravnost

Mnogo smo že pisali o popolni enakopravnosti, ki jo uživajo narodne manjšine v novi Jugoslaviji. Tudi iz naslednjih številk je razvidno, da nudi ljudska oblast svojim državljanom ne glede na jezik, narodnost ali veroizpoved vse možnosti za nemoten kulturni razvoj.

Založniška podjetja romunske narodne manjšine, ki šteje okoli 64.000 članov, bodo samo letos izdale 108 del v romunskem jeziku, in sicer dela romunskih, jugoslovanskih in drugih avtorjev v skupni nakladi okoli 250.000 izvodov. Poleg tega pa ima romunska manjšina štiri redne časopise v romunskem jeziku, tako list „Liberta", leposlovno revijo „Lumina" in ženski ter mladinski list.

Vesti iz Jugoslavije

SLOVENSKE KOSE IN SRPI NA SVETOVNEM TRŽIŠČU

Te izdelke izdelujejo tovarne v Tržiču Slovenjem Gradcu in Lovrencu na Pohorju. Kose in srpe kujejo v teh tovarnah z roko in so tako kvalitetni, da nadkriljujejo vse podobne s strojem izdelane izdelke v tujini. Največja tržišča za slovenske kose in srpe so Argentina, Urugvaj, Paragvaj in Turčija. drugo.

PETLETNI PLAN POGOZDOVANJA V SLOVENIJI JE ŽE VISOKO PRESEŽEN

Čeprav je dežovno vreme spomladi in tudi jeseni oviralo pogozdovalna dela, so v letu 1950. v Sloveniji že visoko presegli petletni plan pogozdovanja. Namesto 9700 ha, kolikor določa petletni plan so v štirih letih pogozdili 11.080 ha. Samo v letu 1950. je bilo pogozdenih 3085 ha očiščenih pa 5965 ha gozda.

ŽENE — OFICIRJI JUGOSLOVANSKE MORNARICE

Že leto dni opravlja službo pomorskega oficirja na prekooceanskih ladjah jugoslovanske trgovske mornarice prva žena Sava Kaluža, doma iz Ilirske Bistrice, ki je lani dovršila pomorsko akademijo v Piranu. Letos se je tej prvi ženi pridružila še druga. Na prekooceanskem parniku „Hrvatska", ki je te dni odplula v Severno Ameriko, se je prvič ukrcala kot kadet Jolanda Gruden, ki je prav tako dovršila pomorsko akademijo v Piranu. Grudnova je doma iz Nabrežine. Hkrati z Grudnovo sta se ukrcali na enoletno prakso na morju Lena Duževič, dijakinja pomorskega tehnikuma v Dubrovniku in Katica Husar, dijakinja pomorske akademije v Piranu. Prva opravlja prakso na ladji obalne plovbe „Cetina", druga pa na prekooceanski ladji „Radnik".

JUGOSLOVANSKA ŽELEZNIŠKA MREŽA SE ŠIRI

Po vojni so v Jugoslaviji obnovili okoli 4.000 km prog, ki so bile razdejane med osvobodilno borbo. Že samo to delo predstavlja velikanski napor. Poleg tega je bilo v zadnjih petih letih zgrajenih že okoli 1.000 km novih prog. Znani sta posebno progi Brčko — Banoviči in Šamac — Sarajevo.

Z zgraditvijo proge Šamac — Sarajevo je središče Bosne, Sarajevo, dobilo normalnotirno zvezo z glavno progo Beograd — Zagreb — Ljubljana, v načrtu pa imajo še moderno železnico do morja; od Sarajeva do Dubrovnika teče zdaj namreč samo ozkotirna železnica. Nedavno so se v Jugoslaviji lotili tudi velikega dela, ki ga predstavlja gradnja normalne proge Sarajevo — Kardeljevo (Ploče). S tem bodo bogati gozdni in rudni zakladi Bosne dobili zvezo z Jadranom. Druga proga, ki je danes v gradnji, Tuzla — Doboj, bo vezala vzporedne proge v Bosni, predvsem mladinsko progo. Tu je tekla doslej samo ozkotirna železnica, ki ni mogla izpolnjevati nalog glede na razvoj industrijskih in premogovnih bazenov v Bosni.

PO ŠIRNEM SVETU

Wellington. — Da bi zadušil stavko pristaniških delavcev, ki se je razširila na vso državo, je predsednik novozelandske vlade Sidney Holand razglasil stanje narodne pripravljenosti. Vlada je s tem dobila neomejena pooblastila, na podlagi katerih lahko nadzoruje transport in mobilizira delavce.

London. — Neki londonski list je poročal, da je nekdanji češkoslovaški zunanji minister Clementis zaprosil Veliko Britanijo za zavetišče. Zdaj pa je po poročilu agencije France Presse britansko ministrstvo za zunanje zadeve dementiralo to poročilo. Dobro obveščeni krogi so namreč mnenja, da je Clementis zaprt v neki vzhodnoevropski državi.

Peking. — Vlada LR Kitajske je sprejela zakon proti saboterjem in razširjevalcem laži, ki predvideva tudi dosmrtno ječo in smrtno kazen. Te kazni so predvidene za elemente, ki delujejo proti sedanji ureditvi, proti vojaškim obveznostim ter proti plačevanju davkov.

Lake Success. — V kratkem bo obiskal Veliko Britanijo komisar Organizacije Združenih narodov za Libijo Adrian Pelt, ki se bo s predstavniki britanske vlade razgovoril o vprašanjih, ki so v zvezi z Libijo, katera je trenutno še pod britansko-francosko upravo, po sklepu Generalne skupščine OZN pa bi morala najkasneje do 1. januarja 1952 postati samostojna.

London. — V britanskem spodnjem domu so glasovali o zakonskem predlogu glede modifikacije sistema državnega transporta in je vlada ostala v manjšini z 234 proti 242 glasovom. Ker pri temu glasovanju ni šlo za važno vprašanje, tudi ni prišla v poštev ostavka vlade.

New York. — Po svoji vrnitvi iz Evrope je izjavil pomočnik ameriškega zunanjega ministra za evropska vprašanja Perkins, da so evropske države večinoma za konferenco štirih velesil, vendar pa že v naprej dvomijo o njenem uspehu. Prav tako je Perkins tudi poudaril, da so evropske države pripravljene prispevati svoj delež k ohranitvi svetovnega miru.

Washington. — Ameriška vlada je ponovno zavrnila sovjetski predlog za nakup 87 ameriških trgovinskih ladij in nedoločeno število manjših enot, ki so jih Združene države Amerike med vojno posodile Sovjetski zvezi.

Indianopolis. — V državi Indiana so razglasili zakon, ki prepoveduje komunistično stranko. Zakon mora še odobriti senat, predno stopi v veljavo. Določena je kazen od enega do treh let zapora za vsakogar, ki bo širil ustno ali pismeno komunistično propagando.

Santiago. — V pokrajini Antofagast v Čileju so razglasili splošno stavko železničarjev. Stavka tudi osebje na progah, ki so povezane z Bolivijo in Severno Argentino. Železnice so postavili pod vojaško nadzorstvo.

Beograd. — Zadnji teden je začel poslovati v Beogradu center za informacije Organizacije združenih narodov, ki so ga ustanovili meseca decembra lanskega leta. Ob otvoritvi je ravnatelj centra govoril preko beograjskega radia.

Baden-Baden. — Namestnik poljskega konzula Zygmund Podgorsky, ki je vodil konzulat po ostavki konzula Krzeczovskega, je tudi podal ostavko in pustil brez vodstva zadnji poljski konzulat v Zapadni Nemčiji. Podgorsky se je tudi odločil, da se ne bo več vrnil na Poljsko.

Tokio. — Zaradi silne nevihte, ki je divjala ob japonski obali, pogrešajo nad 200 članov moštva devetih velikih ribiških čolnov.

New Brunswick. — Železniška družba „Pensylvania Railroad" je bila obtožena 84 umorov. Obtožba se nanaša na 84 človeških žrtev pri železniški nesreči, ki se je dogodila 6. februarja tega leta v Woodbridge pri New Yorku.

Washington. — Vlada Združenih držav Amerike je zahtevala od švedske vlade, naj temeljito omeji izvoz vojaškega materiala v Sovjetsko zvezo in države pod njenim nadzorstvom. Med drugim zahtevajo ZDA, naj Švedska omeji izvoz preciznega orodja, orodnih strojev, stružnic in specialnih strojev.

KOLEDAR

28. februar, sreda: Roman
1. marc, četrtek: Albin
2. marc, petek: Simplicij.

SPOMINSKI DNEVI

28. 2. 1944 — Primorski partizani minirali progo Trst — Tržič.

1. 3. 1919 — Ustanovljena III. Internacionala. — 1804 — Začel izhajati v Ljubljani list „Laibacher Wochenblatt" — NOV in POS se preimenuje v jugoslovansko armado.

2. 3. 1354 — Turki pod Sulejmanom zasedli Galipoli in se usidrali v Evropi. Srbi so skušali zavrniti na Balkan prodirajoče Turke v bitki pri Marici leta 1371 in na Vidovdan na Kosovem polju, pa so bili obakrat premagani. 1824 — Rojen skladatelj Smetana, ustanovitelj češke opere, avtor „Prodane neveste"..

3. 3. 1918 — V Brest — Litovskem podpisana mirovna pogodba s premagano Nemčijo.

BILČOVS

Slovenska kmečka zveza nam je omogočila, da se vrši pri nas kuharski tečaj. Dne 19. februarja t. l. se je pričel. Prišla je med naša dekleta daleč znana in priljubljena voditeljica tečaja Milka Hartmanova. Kar živo je pri Miklavžu v Bilčovsu, kjer se dnevno zbira 13 deklet tečajnic, da si bodo v teku šesttedenskega tečaja prisvojile ono znanje, ki je nujno potrebno. da ga vsaka gospodinja pozna. Do bele nedelje bo trajal tečaj, in na ta dan pa že danes vabimo prijatelje mladih sposobnih kuharic, da nas pridejo obiskat, kajti razstava in zaključna prireditev bo taka, da bo vsak prišel na svoj račun.

Dne 18. II. t. l. je bilo pri Odrajcu v Bilčovsu zborovanje „Bauernbunda". Kot govornika so poslali k nam okrajnega kmečkega vodjo gospoda Jure-ja. To pot se je govornik potrudil našim kmetom dopovedati, kako skrbljiva je kmetijska zbornica za našega kmeta. Vse mu hoče dati, povsod pomagati in skrbeti za zboljšanje njegovega položaja. Med drugim je tudi povedal, da ni krivda kmetijske zbornice, če kmetu danes ne gre vse po volji, ker pač socialisti dostikrat onemogočajo marsikaj, kar bi prišlo kmetu v dobro. Nam se pa zdi, da je v Avstriji najmočnejša stranka ÖVP in da se krivda vali na socialiste samo za izgovor, ker se tudi pri deželni kmetijski zbornici vzbuja vest, da so z našim slovenskim ozemljem ravnali v vseh ozirih pač mačehovsko. Če se je pa komu kadar koli pod pritiskom razmer le dala kaka podpora, so skušali na prizadetega posestnika na razne načine vplivati raznarodovalno.

Bližajo se volitve v kmetijsko zbornico in gospodje že prihajajo z lepimi besedami in obljubami, da bi jim naše ljudstvo dalo svoje glasove. Kmetje južnega dela Koroške, ki so v večini Slovenci, pa že vejo, komu morejo zaupati.

Po naši zemlji

Pod Macnom in Obirjem

Počasi, prav počasi se zbuja spet nekdaj narodno tako zelo razgibani Spodnji Rož iz svoje dremavice. Upajmo, da se bo zdaj, ko spet lahko gremo k Cingelcu na Trato, v naš „Narodni dom", naše narodno življenje vzhodno od Borovelj vendar nekoliko poživilo.

V nedeljo, pred enim mesecem, je bilo kljub slabemu vremenu in pogrebu znanega, priljubljenega muzikanta v Glinjah ter zborovanju interesentov jelša na Loki, v Globičevi gostilniški hiši v Ždovljah kar polno naših gospodarjev na prireditvi Slovenske kmečke zveze.

Dne 25. februarja pa so pri Cingelcu ob isti uri napovedale kar tri narodne organizacije svoje prireditve. Kljub „igri" v dvorani in reviziji v posojilniški pisarni, se je znašlo nekaj starejših gospodarjev, starih korenin, ki so sicer imeli tudi vstopnice za igro, k gospodarskemu sestanku Slovenske kmečke zveze.

„Skoraj vsi, ki smo danes tu, na našem poljedelskem predavanju tovariša Vernika, smo nekdanji zvesti čitatelji nekdanjega gospodarskega lista „Kmetovalec" iz Ljubljane", povzame najstarejši udeleženec sestanka. „Mi smo se takrat iz tega lista pač nekaj naučili in vemo zato v gospodarskih ozirih nepримerno več kot naša mladina kljub vsem nadaljevalnim in glavnim šolam." nadaljuje gospodar. In spomnil sem se ob tej priložnosti ugotovitve nekega Ziljana, ki mi je pred 8 dnevi zaupal svoječasno priznanje bivšega ministra Šumija, češ: Mi na Koroškem pač nismo kos „Kmetovalcu".

In po vrsti sledi med predavanjem svetovalca Vernika izmenjava gospodarskih izkušenj in misli.

Krajovc in Resnice, klena naša korenina in tako bister in gibčen gospodar, poudari:

„Napravil sem stroj za robkanje koruze, katerega bi prav lahko popisali in naslikali v našem gospodarskem listu. Od nekdaj pa še povezujem valjar in brano v eno celoto in tako z eno samo vprežno vlako izvršim istočasno kvalitativno mnogo boljše dvojne delo."

Knjižnik iz Glinj pa nas pouči, da v spodnjem Rožu ni nevarnosti za žita, čeprav bi sneg ležal do „ebehtnice". Tudi je imel on, izkušen učenec svojega vsesplošno spoštovanega očeta gospodarstvenika, starega Knjižnika, prav dobre uspehe že s samim kalijem pri detelji. Tomaž iz Ždovelj med neštetimi svojimi izkušnjami predvsem poudarja ugoden upliv tomaževe žlindre na vlažni in manjši uspeh na suhi zemlji.

Stari Jagr iz Vesce, puškar in navdušen kmetovalec, razmotriva povsem živo o propadanju krompirjevih sort v Spodnjem Rožu.

Neomajno zvesti in še mladostno živahni Fosarjevi oče iz Dobrave iz šmarješke fare pa nam držijo celo predavanje o tem, kako je na pridelek pri ovsu računati le, če ga sejemo zelo zgodaj (Knjižnik pravi, da takrat, ko še sneg naletava), kako gnoji peso z domačim gnojem z najboljšim uspehom dvakrat in sicer plitko v jeseni in globlje spomladi itd. itd.

Da pri tem tudi nismo pozabili na vse aktualne probleme naše prašičjereje, ki se danes kolikor toliko edino še izplača, se razume samo posebi.

Vsem ugotovitvam in medsebojnim nasvetom pa je postavil krono mladi Turk iz Resnice, izredno razgibani sadjar in zadružnik, ki je prihitel od posojilniške revizije med nas s tem, da nam je obljubil vagone superfosfata in kalijeve soli in tudi tako zaželjene ameriške koruze, če se ne bodo medtem spet potopile ladje z dragocenim tovorom (kakor že tolikokrat) ali pa, če jih tik pred evropsko obalo dohiti spet povelje, da morajo spremeniti smer plovbe in odriniti v — Korejo.

SELE

Za izobrazbo naraščaja je brezpogojno potrebna ljudska šola, v kateri naj mladina pridobi tiste osnove, na katerih bo lahko gradila svoje nadaljnje znanje in se tako usposobila za življenjsko borbo. Zato se tudi Selani že dalj časa potegujemo za tako šolo, ki bi naši mladini koristila v vsakem oziru.

Šolo sicer imamo na Bajtišah ter pri fari, toda na oba kraja morajo hoditi otroci iz Kota po ure daleč in so seveda že utrujeni vsled dolge in slabe poti, posebno še zdaj v zimskem času, in nikakor ne morejo slediti pouku v tisti meri, kot bi bilo potrebno za zadovoljive uspehe pri učenju. Prav tako tudi ni nič čudnega, ko pogosto zamujajo pouk in to na eni strani vsled velike oddaljenosti od šole, na drugi strani pa taka pot na šolsko mladino tudi zdravstveno slabo vpliva.

Iz teh spoznanj se je pri nas tudi porodila misel, da bi zgradili šolo v zgornjem delu Sel — v Kotu. Občina je v ta namen zaprosila za pomoč deželne vlade, ki je zdaj dovolila 200.000 šilingov, kakor je poročal župan na zborovanju prizadetih kmetov, ki ga je sklical zadnjo nedeljo. Tako smo bili mnenja, da bo stvar s tem v redu in bo naša šolska mladina dobila prepotrebno šolsko poslopje. Toda gotovi krogi so nastopili s predlogom, da bi namesto enorazredne šole na Bajtišah, ki naj bi jo opustili, zgradili dvorazredno pri Luznarju, kar pa bi za naše otroke pomenilo, da bi jim bila pot v novo šolo skrajšana samo za dobre četrt ure. Torej bi v bistvu ostalo vse pri starem, edino otroci žandarjev in carinikov bi v tem primeru postali neposredni sosedje šole.

Zaradi tega smo na nedeljskem posvetovanju postavili tudi odločno zahtevo po zgraditvi nove šole v Kotu, ker samo s tem bi bilo pomagano tudi naši mladini. V ta namen smo predlagali, da bi s posvetovanja poslali deželni vladi zahvalo za dodeljeno pomoč, hkrati pa postavili zahtevo po zgraditvi nameravane dvorazredne šole ne pri Luznarju, temveč v Kotu. Upamo, da bodo odgovorni krogi upoštevali enoglasno in upravičeno zahtevo prebivalstva.

Smučarska sekcija Slovenskega fizkulturnega društva v Št. Janžu v Rožu

priredi v nedeljo, dne 4. marca ob 14. uri

smučarsko tekmo v smuku

Start v šentjanških Rutah, cilj nad Šlemicem v Št. Janžu. — Sodelovali bodo tekmovalci iz Bistrice, Borovelj, Bilčovsa in Št. Janža. —

Vabimo vse ljubitelje zimskega športa!

VAŽENBERK

Na pokopališču v Tinjah smo dne 14. februarja položili k zadnjemu počitku Drobeževo mater iz Horc. Petdeset let je bila šele stara, ko je morala zapustiti svoje delu in skrbi za družino posvečeno življenje. Zapušča osem otrok, ki jih je negovala in vzgajala z vso ljubeznijo in jih učila spoštovati svoj materinski jezik, ker je tudi ona sama kljub vsemu pritisku ostala zvesta in zavedna Slovenka. Velika množica žalujočih je spremila rajno Drobeževo mater na njeni zadnji poti in nji tako izkazala ljubezen in spoštovanje. Naj bo Drobeževi materi lahka domača slovenska zemlja, žalujočim preostalim pa izrekamo naše odkrito sožalje!

ANTIFAŠISTIČNA FRONTA ŽENA
Kapla na Dravi

Vabimo

žene iz Št. Janža, Borovelj in vse okolice na

družabni popoldan

ob priložnosti mednarodnega praznika žena, ki bo dne 4. marca 1951 ob 14. uri popoldan pri Mežnarju v Kapli na Dravi. Tudi iz centra pričakujemo koga.

Žene iz Kaple

Ksaver Meško:

NA POLJANI

16. nadaljevanje

Globok je bil vzdih, iz žalosti in iz upanja porojen. Zakaj oživel je spomin na prejšnje dni, na brezskrbne in vesele prošle božične praznike. Vstala je v srcu čudna misel: Nande, pusti vse, vse vrzi v stran! A škodoželjno skužnjavo je videl v takih mislih. Zato se jim je uprl, odgnal jih je daleč od sebe. Krepka volja je bivala v majhnem telesu. Zmagovala je spet in spet; spet in spet je vstajalo nanovo krepko upanje, umrlo za hipe.

Tako je rezljal stolec dan za dnevom. Ob večerih pred prazniki je zabijal zadnje klince.

In Tone, zoprnik Nandetov? Kaj se je godilo v srcu Tonetovem. Ker oči njegove so se nasmihale skrivaj in so pomežikovale skrivnostno in škodoželjno, ko je zrl včasih za Nandetom, stopajočim po dvorišču v težke misli pogreznjen.

In kaki so bili pogovori, ki jih je imel Tone zadnje dni pred prazniki z Lahovim Jakcem, malim hlapcem pri Jelencu, gostilničarju na Gornji Polčani, še hujšim nasprotnikom Nandetovim, nego je bil Tone sam? Nande ga je prinesel nekega poletnega večera na travnik, kjer so pasli konje, veliko steklenico žganja. Nandetu se je studilo žganje, sumil pa je tudi takoj, da je ukradeno. In zatožil ga je pri gospodarju. Odtod in od tedaj sovraštvo.

Čudna je morala biti skrivnost, ki sta se razgovarjala o nji, zakaj vsakikrat, ko sta se razhajala, sta se smehljala zagoneteno in zlokobno.

A čim bolj so se bližali prazniki, tem bolj je oživel gospodar. Oči so mu postajale prijaznejše, mladostna živahnost se mu je razlivala črez obraz. Za praznike, že za Tomaževo, je pričakoval brata, ki je obljubil, da praznuje god na Trati, in Petra, prvorojenca. Pride na počitnice pač tudi Vendelin; a njega se je domislil oče komaj in je pozabil v istem trenutku spet na njega.

Tem več sta mislili na brata, dragega in ljubljenega, Vilma in Tinka. Polne tople sestrinske ljubezni in nemirnega hrepenenja so bile njune misli. Vedeli sta, da pride brat šele na sveti post; a navzlic temu sta pogledovali dan na dan ves teden poprej neštetokrat dol po cesti. A ko je mineval dan, ko je prihajal z velikimi, tihimi koraki črez gorovje zgodnji mrak, a Vendelina ni bilo, so jima postale oči resne. Res, ne more še priti, ima še šolo. A pričakovanje je bilo predolgo, tako močno je bilo že, da sta upali dan na dan nečesar izrednega, nenavadnega, čudeža, ali vedi Bog, česar, kar ga privede domov pred določenim dnem.

Tudi onstran ceste, pri Dolinarju so pričakovali vrnitve Ivanove, ki je hodil to leto v četrto šolo. Študirat so ga poslali leto za Tratnikovim Vendelinom.

Od vekomaj je bilo pri nas tako in ostane tako vekomaj: premalo je zemlje pri nas, da bi ostali vsi na nji. Stali bi krepko in močno kakor vkopani v svojo mater, v svojo domovino in last svojo. A premalo je je, zato morajo v tujino, da dobe kruha od tujine.

Od nekdaj tako in bo vekomaj. Tako je bilo tudi pri Dolinarju. Dva sina — kje bo zemlja za dva, kje kruha? Dokler živita oče in mati, daje zemlja še vsem dovolj. A umreta, in glej, čudo, že je pretesen prostor za dva. Eden se mora umakniti! Gre in postane — hlapec. Zato naj gre poprej in postane gospod v tujini, da ostane drugi gospod na domači grudi.

Dolinar ni vrgel sina v svet s srcem brez ljubezni, češ: v tujino z njim, naj postane hlapec ali gospod, vseeno. Ne, poslal ga je v tujino iz ljubezni, skrbeč za prvega in skrbeč za drugega. Navrh, glej, je gledal dan na dan na njegovo ponižno hišico ponosni dom Tratnikov, lesketajoč se v solncu, smejoč se na široko kakor bi se smejal rejeni obraz Tratnikov: kaj ti, revež, berač! Berač ti in tvoja deca!

Ozrl se je Dolinar preko ceste na Trato in je videl jasno zasmeh, in duša je slišala razločno zaničljive besede. In v srcu je vstala bridkost, porodila se je trpka misesl: njo mi je vzel, ki sem jo ljubil s prvo, zato tako plamtečo ljubeznijo mladega srca, in glej, še zasramuje me, v obraz mi očita siromaštvo, da bi odtujil še bolj njeno srce blagim spominom na nekdanje dni.

Bridkost je napolnila srce. A čestokrat rodi bridkost velik upor, gneva poln, neupogljiv in gazeč vse ovire. Najčešče v srcih, od narave mehkih, če se jih rani pregloboko. Tako v srcu Dolinarjevem.

„Beračі? — Res, bogatini ne, a poštenjaki. A kar zmoreš ti, zmorem tudi jaz. Če treba delati vse noči brez počitka in brez pokoja: tudi moj sin bodi študent in gospod!"

Tako je šel Ivan v tujino. A glej, ljubezen je šla z njim in za njim; ljubezen ga e iskala v tujini čestokrat; ljubezen je čakala hrepeneče: ali se vrne kmalu . . .?

Tem večja je bila ljubezen, tem večje hrepenenje, odkar sta imela Dolinarjeva Ivana samega. Ko je bil v tretji šoli, je zbolel Lojze nenadoma na legarju in je umrl navzlic zdravniški pomoči. Žalostna samota je nastala z njegovo smrtjo v hiši. Poslušalo je uho, čakalo je srce, da zasliši vesel mladosten smeh, a glej, molčala je vsa hiša. Čakalo je srce, prisluškovalo je uho, da zasliši

Ljudsko prosvetno gibanje v Sloveniji

Tudi ljudska prosveta se je po osvoboditvi v Jugoslaviji močno razvila. V Sloveniji ima danes že skoraj vsaka najbolj razvita zakotna vasica svoje kulturno prosvetno društvo, svojo knjižnico in čitalnico. Tudi pred vojno je imela Slovenija precej takšnih prosvetnih društev, toda tako zelo so se razlikovale od današnjih. Takrat so bila ta društva predvsem orožje v rokah raznih političnih strank. Tako imenovani naprednjaki ali liberalci so imeli svoja društva, klerikalci pa svoja. Seveda o kakšnem resnem kuturno prosvetnem delu v teh društvih, ki so v glavnem služila hujskaštvu enega tabora proti drugemu, ni moglo biti govora. Danes pri nas ni več političnih taborov in strank in kulturno umetniška in prosvetna društva v resnici služijo svojemu namenu.

Danes imamo v Sloveniji že 511 kulturno prosvetnih društev, ki imajo 1876 sekcij. Ta društva delujejo po vaseh in mestih. Ustanavljajo se pri kmečkih obdelovalnih zadrugah, v tovarnah, rudnikih. Najbolj številna so v krajih, kjer je razvita industrija. Tako jih je v celjskem okraju brez mesta Celje samega 39, v Novi Gorici 37, v Kranju 36, Poljčanah 30 itd.

V društvih so včlanjeni ljudje vseh poklicev. Nad dve petini je mladine. Zvečer ob prostih urah namesto da bi šli v kino ali v gostilno, hodijo k vajam v svoj društveni krožek. Z velikim veseljem in skrbjo se pripravljajo na nastope, kakor pravi poklicni umetniki. In dostikrat se zgodi, da se med njimi pri takšnih javnih nastopih odkrijejo resnični talenti ter so društvene vaje prvi korak na umetniški poti bodočega umetnika.

Oglejmo si malo bolj podrobno delo enega takšnih društev.

Sindikalno kulturno umetniško društvo „France Prešern" v Celju je številčno zelo močno, saj ima okrog 1000 članov. Vanj je vključenih 25 sindikalnih podružnic. Med drugimi so pri tem društvu železničarji, poštarji, delavci celjske tovarne perila, uslužbenci Ljudskega magacina, Komunalne banke in okrajnega sodišča.

Društvo ima svoj godbeni, dramski, pevski, likovni, folklorni, harmonikarski krožek in še posebej harmonikarsko šolo. Štiri leta že deluje to društvo in med Celjani uživa velike simpatije. Njegove godbe in njegovih pevskih zborov ne manjka na nobeni prireditvi. Moški, ženski in mešani pevski zbor šteje 80 pevcev. Lani so se zbori „pomladili" še za mladinski pevski zbor iz II. celjske gimnazije, ki ga vodi in vežba isti pevovodja, in ki bo odslej v društvu tvoril samostojno mladinsko pevsko sekcijo.

Likovni krožek, ki šteje 30 kiparjev in slikarjev samoukov, je priredil že več lepo uspelih razstav. Največja in najbolj uspela je bila odprta lani 29. novembra v počastitev Dneva republike. Tudi mladi pesniki in pisateljski talenti se zbirajo v svojem krožku, kjer skupaj berejo svoje spise, jih kritizirajo in debatirajo. Zdaj pa se pripravljajo na literarni večer.

Prvi veliki letošjni prireditvi sindikalnega kulturno umetniškega društva „France Prešeren" iz Celja sta bili velik pevski koncert na katerem so nastopili moški, ženski in mešani pevski zbor ter solisti in člani dramskega krožka z recitacijami ter nastop godbe na pihala in tamburaškega in harmonikarskega zbora. Obe prireditvi sta bili prirejeni v začetku februarja v okviru proslav Prešernovega tedna.

Člani vseh krožkov pa se že tudi pripravljajo na veliko tekmovanje kulturno umetniških društev, ki bo v marcu v počastitev desete obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte. Bitka bo zelo ostra, prav zato pa bodo tudi zmagovalci, med katerimi „Prešernovci" prav gotovo ne bodo zadnji, lahko resnično ponosni na svojo zmago.

Žene v borbo za mir in pravico!

Vabilo

na

III. Pokrajinski zbor

Antifašistične fronte žena

ki bo v torek, dne 6. marca 1951 ob 9. uri dopoldne v gostilni Roth, Celovec, Pfarrhofgasse 8.

Antifašistična fronta žena
Pokrajinski odbor

Akcije koroških orožnikov 1950

Leta 1950 je orožništvo na Koroškem skupno v 1603 primerih zločinov in v 7687 primerih prestopkov iz lastnega nagiba poseglo vmes in izvedlo v primerih zločinov 526 in v drugih primerih 231 aretacij.

V posameznem so bile naslednje kazenske zadeve:

(številke v oklepajih pomenijo število iz leta 1949): proti telesni varnosti, življenju in zdravju 201 (206) zločinov, med temi 35 (43) aretacij. Med navedenimi zločini je 7 (11) umorov. Proti osebni svobodi je bilo 216 (236) zločinov in 91 (77) aretacij. Zločinov proti tuji lastnini je bilo 955 (1511) in 306 (522) aretacij ter 2507 (2555) prestopkov in 1 (75) aretacij. Proti državi, njenim napravam in javnemu miru 48 (259) zločinov in 3 (80) aretacij ter 225 (175) prestopkov in 4 (10) aretacij. Zločinov proti pravnosti je bilo 102 (119) in 61 (79) aretacij ter 104 (102) prestopkov in 1 (4) aretacij. Proti splošnim gospodarskim koristim 5 (15) zločinov in 23 (222) prestopkov ter 2 (7) aretacij. Po zakonu o vojnih zločincih in zakonu o prepovedi je bilo vloženih 40 (81) ovadb in izvedene 3 (15) aretacije. Drugih zločinov po kazenskem zakonu in kazenskopravnim dodatnim zakonom je bilo 64 (67) zločinov in 15 (21) aretacij ter 1117 (848) prestopkov in 136 (91) aretacij. Iz navedene statistike je razvidno, da so primeri zločinov v letu 1950 nasproti letu 1949 padli, dočim so lažji kazenski primeri narasli.

Glavne počitnice na srednjih šolah

Glavne počitnice na srednjih šolah se bodo pričele na Dunaju, Nižjem Avstrijskem in na Gradiščanskem prvi ponedeljek meseca julija, to je letos 2. julija. Šolsko leto 1950/51 bi bilo torej 30. junija zaključeno. Ker pa velja 29. junij kot praznik, je ministrstvo za pouk odredilo, da bo na Dunaju, Nižjem Avstrijskem in na Gradiščanskem šolsko leto zaključeno dne 28. junija. Spričevala bodo izstavili s tem datumom. Šolsko leto 1951/52 se bo pričelo v ponedeljek 3. septembra.

V ostalih zveznih deželah se bodo pričele glavne počitnice drugi ponedeljek meseca julija, to je 9. julija in bodo trajale do ponedeljka 10. septembra.

Živila na nakaznice

Na živilske nakaznice 77. dodelitvene dobe od 24. februarja do 25. marca so od deželnega urada za prehrano izdana naslednja živila:

Sladkor: 750 gramov na odrezke 5 in 6 živilske nakaznice za normalne potrošnike in samooskrbovalce; 400 gramov na odrezke 3/M.

Umetna mast: 150 gramov na odrezke 13 živilske nakaznice za normalne potrošnike.

Margarina: 150 gramov na odrezke 14 živilske nakaznice za normalne potrošnike.

Svinjska mast (po znižani ceni 14 šil. za kg): 300 gramov na odrezke 15 živilske nakaznice za normalne potrošnike.

V Švici je denarja dovolj

„La Suisse industrielle et commerciale" poroča, da vlada danes v Švici izobilje razpoložljivih kapitalov, tako da nastaja za švicarsko vlado vprašanje, kako zagotoviti švicarskemu kapitalu varen odliv v inozemstvo z namenom, da se ugodno investira. Švica danes lahko spet prevzame vlogo mednarodnega bankirja. Omenjena gospodarska revija ne zanika koristi Marshallovega načrta za nekatere države, vendar pripominja, da so za miren in soliden razvoj gospodarstva in financ bolj priporočljivi običajni krediti, ki si jih dajejo med seboj države, oziroma njihove banke.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

V sredo, 28. februarja: 10.45 Iz ženskega sveta, 12.00 Zabavni koncert, 19.15 Glasba na večer, 20.15 Mali radio-oder: Zadnjih pet sekund Mahatme Gandhija",

v četrtek, 1. marca: 11.30 Pozdarv za mesto in deželo, 11.45 Za podeželjsko ljudstvo, 16.30 Ure za otroke,

v petek, 2. marca: 11.30 Pozdrav za mesto in deželo, 13.45 Znanje za vse, 16.00 Pevska ura, 20.15 „Kako je bilo nekoč" časovna slika v besedi in glasbi, 21.00 Zabavna glasba, 22.20 Na snegu in ledu, najnovejše iz zimskega športa,

v soboto, 3. marca: 11.45 Za podeželjsko ljudstvo, 16.30 Zanimivosti iz Avstrije, 19.15 Glasba na večer, 20.15 Opere, ki so osvojile svet,

Poročila dnevno: ob 7.00, 8.00, 12.30, 17.00, 20.00 in 22.00 uri.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno ob 5.15, 6.50, 12.30, 15.00, 19.30 in 23.55 uri, v nedeljah zjutraj poročila ob 8.00 uri.

Radio Jugoslovanske cone Trsta

(Oddaja na srednjih valovih 212.4 m ali 1412 kc).

Poročila v slovenščini vsak dan ob 7.00 (ob nedeljah ob 7.30) 13.00 19.00 in 23.05. Pregled tiska v slovenščini vsak dan ob 14.45. Jutranja glasba vsak dan ob 6.30 in 7.15 (ob nedeljah ob 7.00 in 7.45)

V ostalem:

v sredo, 28. februarja: 13.15 Koncert sopranistke Ljudmile Šušmelj, 19.45 Vedra glasba,

v četrtek, 1. marca: Pomladanske glasbene slike, 20.10 Dr. Miško Rupel: Pogovori o jeziku in podobe iz slovenskega slovstva, 20.30 Poje tržaški komorni zbor Ubalda Vrabca.

ŠPORT-TOTO

Kdo je pravilno tipal?

Westbromwich A — Derby Cunty	1:2	2
Pothmouth — Bolton Wanderers	2:1	1
Stocke City — Lieverpool	1:2	2
Genoa — Napoli	1:2	2
Atalanta — Udinese	0:0	x
Novara — Palermo	3:0	1
Triestina — Sampdoria	2:1	1
Padova — Bologna	0:2	2
FSV Frankfurt — VfB Stuttgart	3:0	1
Schwinfurt 05 —. FC Nürnberg	1:1	x
Schwaben Augsburg — Offenb. Kickers	3:2	1
Juventus — Fiorentina	3:1	1

V tej rundi dobi 9 „12" po 36.738.50 šilingov, 280 „11" po 1.180.50 šilingov in 3.070 „10" po 107.50 šilingov.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

v veži nagle drobne korake, a spet je zaman čakalo srce; poslušalo je uho, a ni zaslišalo ničesar. Begalo je oko po sobi: kje je ljubljeni? Kdaj se odpro duri in pride in se nasmehlja, stoječ še na pragu? Gledalo je oko, a ni zagledalo ničesar. Prazna, pusta je bila vsa hiša, izumrla, ker je umrlo mlado življenje, mlado veselje.

Kaj zdaj? Ali vzeti Ivana domov, da postane gospodar, kmet? A glej, že je pričeta pot; kažipot kaže naprej; ali bo prav dobro, če se postavi mladega popotnika na drugo cesto, in se mu odkaže nasproten cilj? In mnogo denarja in truda je že stalo učenje! Ali naj izbrišeta iz dolžne knjige življenja ves ta dolg? In iz src naj izbrišeta vse sladko upanje na boljšo bodočnost, iz treh src v enem kratkem dnevu?

Fant ima veselje do šole. Ali ga bo veselila pač domačija, gospodarstvo, trud v dežju in v žgočem solncu, dan za dnevom, leto za letom?

V imenu božjem: nadaljuje naj! Prazna je sicer hiša, pusta in žalostna. A kdo ve: morda posije še solnce v njo, morda se oglasi še v nji nežen otroški jok. Še stopa upanje s tihimi koraki po sobi, še se dotika src z mehko roko. A če bi varalo upanje, pomore jima Ivan na stara leta! Polni prijetne zavesti sta bili srci: sin ju ne pozabi, najsi je popne še tako visoko. Torej v imenu božjem!

Tako je ostal Ivan v šoli.

Čim bolj je celila rana, zadana Dolinarjevima z izgubo Lojzetovo, tem bolj je polnila srci ljubezen do Ivana. Zato težko pričakovanje, odtod tako veliko hrepenenje.

Že teden dni pred prazniki je pripravila mati posteljo. Jokala je, ko je rahljala blazine. Mislila je na pričakovanega in na izgubljenega. Sladkost je bila v srcu ob misli na živega, žalost in bridkost je rodil spomin na spečega večno spanje. Odprla se je nanovo stara rana, zaceljena za silo, in goste solze so polzele po licih... Vsak dan je obrisala polico, da položi na njo knjige, ki jih prinese morda s seboj. Že ga je videlo hrepeneče srce stati sredi sobe, slišalo je že njegov hod po izbi; ker velika je bila ljubezen, ki ga je pričakovala in ga je klicala, naj pride kmalu.

Po cesti je prišel pot Florijan in je prinesel pisma. Tratnik se je razveselil: na dan pred Tomaževim prideta. Zapovedal je takoj, da se pripravi in uredi vse potrebno.

Takoj po zajtrku po Tomaževim je vpregel Tone v sani, lahke in lepe skoro še nove. Gospodar je prinesel lastnoročno tople odeje in jih je razgrnil na saneh. In sedla sta in sta se odpeljala v trg.

Vrnili so se v noči. Trata je bila še jasno razsvetljena: čakali so. Stopil je zdaj ta zdaj oni na prag, vun na dvorišče, in je poslušal. Vse tiho in mirno, le noč sanja in se gibljе in stopa z neslišnimi koraki mimo, hitec v večnost.

Nande je pričakoval najbolj nestrpno. Vstal je morda že desetikrat in je šel iz sobe, a se je vrnil v istem hipu.

„Gredo! Kragulčki zvenijo gor po cesti."

Vsi so vstali. Andrej je vzel svetilnico. Grede mimo kuhinje je zaklical: „Peljejo se!"

Prišli so iz hiše, in že so zavile sani s ceste in so postale pred Trato, tik pred pragom.

Peter, oblečen po gosposki, z majhnimi brki, je skočil prvi s sani. Za njim je izstopil vče. Stric Tomaž, ves zavit v odeje, se je zganil leno, je zastokal s piskutavim zaspanim glasom, a vstal ni.

„Pomagaj, Matevž!"

Tratnik mu je pomolil obe roki, Peter je odvijal odeje, pristopil je še Tone, stari Andrej je dvignil svetilnico više. Šestero rok je prijelo debeluha, ki je ječal venomer s tankim, otroškim glasom. Malone dvignili so ga iz sani hromega bolnika. Stopali so v vežo, a vsi domači so videli, da je hoja vseh negotova.

„Vsi pijani!" — je mrmral polglasno Nande, stoječ ob konjih in zroč z mračnim pogledom za njimi. Nenadoma ga je sunil Tone v rebra.

„Pomagaj, lenoba!"

V hlevu je klel Tone in je zabavljal neusmiljeno proti Andreju, ki je prišel pomagat izpregat; za Nandeta se ni menil.

„Na kolodvoru smo ga tudi morali djati na sani. Še segnije od same lenobe."

„Dolgo ste se vozili."

„Pripeljal se je že dopoldne, a pili so do noči."

„Tudi ti se nisi postil, kakor vidim."

„Čemu? Če pijejo oni, ali naj stojim jaz vse popoldne ob vodnjaku?"

Andrej ni govoril. Drgnil je vroče konje in je strmel mrko in mračno pred se.

Ko se je vračal iz nadstropja, kamor je nesel Tomažev kovčeg, je naletel v veži na polpijanega Petra, ki je držal Jerico za roko in ji je božal lice. Ko je opazil prihajajočega, je izustil dekle, ki je hitelo preplašeno v kuhinjo.

Postal je in je pogledal fanta s pogledom, plamtečim od jeze. Peter je vprl drzno oči v njegove in se je nasmehnil zaničljivo. Nobeden ni izrekel besedice, a čutila sta, da si stojita od trenutka nasproti ljuta sovražnika, boreča se za lepo, čisto dušo.

Andrej je molčal, a misli so mu hitele gor v hribe, kjer živi sestra, vdova revnega oglarja.

„Izročila mi jo je s telesom in z dušo...‚Čuvaj jo ti, Andrej, jaz je ne morem več. In glej, najmlajša je, dete še, in najljubša mi. Umrem če bi se izgubila....' Sprejel sem njeno dušo in vrnem jo čisto in sveto. Na moji vesti je — kdo se je upa dotakniti!"

Zravnal se je. Oko mu je bliskalo. Čutil je v starem srcu moč, da se postavi v bran vsemu svetu za dušo, izročeno njegovemu varstvu, njegovi vesti...

(Dalje)